

13 april 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsoptvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.A. Hekster, advocaat te Utrecht,

tegen:

[naam],
geboren op [datum] en onbekend wanneer hij is overleden,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Fraters van Onze Lieve
Vrouw van het Heilige Hart (Fraters van Utrecht).

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 26 oktober 2011. Op 19 december 2011 is bij de griffie een inhoudelijke reactie ingekomen van frater [naam], provinciaal overste van de Congregatie van de Fraters van Onze Lieve Vrouw van het Heilige Hart (Fraters van Utrecht).

Op 2 april 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is samen met zijn partner [naam] verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mevrouw mr. T.A. Hekster. Namens de Congregatie is verschenen [naam], Provinciaal Overste.

2. De klacht

2.1. Klager is in 1956 aangekomen aan het juvenaat [naam] in [plaats].

Toen klager wat ouder was, klager schat een jaar 15 of 16, kwam hij in aanraking met aangeklaagde. Aangeklaagde was de directe begeleider van zijn internaatsgroep.

Op een avond (eind november 1961) lag klager in zijn bed. Hij merkte plotseling dat er iemand naar zijn bed was gekomen. Hij opende zijn ogen en zag dat het aangeklaagde was. Op dat moment begon aangeklaagde klager te betasten. Daarbij heeft hij ook de geslachtsdelen van klager aangeraakt. Klager herinnert zich nog goed dat hij meteen voelde en begreep dat dit niet kon. Hij was woedend en voelde een enorme afkeer. Hij heeft abrupt zijn rug naar aangeklaagde gekeerd. Aangeklaagde ging toen weg.

De volgende ochtend heeft klager de rector van het juvenaat over de gebeurtenis verteld. Zeer kort daarna is aangeklaagde overgeplaatst.

- 2.2. Klager heeft het er moeilijk mee (gehad) dat het vertrouwen van aangeklaagde achteraf geen vertrouwen bleek te zijn, maar dat aangeklaagde uitsluitend uit was op seks met hem. Dit heeft er bij klager behoorlijk 'ingehakt'. Het gevoel van eigenwaarde van klager heeft eveneens een flinke klap opgelopen door de gebeurtenis. Klager heeft heel wat therapie achter de rug. Hij heeft hier zijn hele leven last van gehad.
Klager betreurt het dat de gebeurtenis er toe heeft geleid dat hij altijd zeer terughoudend – feitelijk krampachtig – is geweest ten aanzien van zijn eigen leerlingen. Hij durfde hen nauwelijks op een natuurlijke manier aan te raken. Hij voorkwam ten allen tijde dat hij alleen met een kind op een kamer zou zijn.

- 2.3. Klager wil met het indienen van de klacht bereiken dat de waarheid boven komt en hij wenst erkenning van hetgeen hem is overkomen en genoegdoening.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven.

[Naam], Provinciaal Overste van de Congregatie van de Fraters van Onze Lieve Vrouw van het Heilige Hart (Fraters van Utrecht) heeft in zijn reactie vermeld dat hij na een gesprek met klager op 31 mei 2010 heeft geprobeerd te weten te komen of er in archieven sporen te vinden die verwijzen naar de gebeurtenissen betreffende klager en aangeklaagde. Deze zoektocht was niet alleen in het belang van klager. Ook de klacht met zaaknummer 2010-T222 werd daarbij onderzocht.

Door de gegevens die uit het archiefonderzoek naar boven zijn gekomen wordt de aannemelijkheid van de klacht versterkt. Al is er uit het archiefonderzoek niet concreet iets aan te wijzen over de gebeurtenissen of over gesprekken inzake de klacht, toch zijn er voldoende aanwijzingen / vermoedens te vinden waaruit conclusies in de richting van misdragingen jegens minderjarigen getrokken kunnen worden. In het bijzonder blijkt uit de archieven dat eind november 1961 in de vergadering van het bestuur van de Congregatie is besproken “dat het wenselijk zal zijn dat [aangeklaagde] wordt vervangen als surveillant op het juvenaat”, terwijl een week later wordt besloten hem te verplaatsen van [plaats] naar [plaats]. Ook uit het feit dat klager niet alleen staat in zijn klacht tegen aangeklaagde en uit de indirecte aanwijzingen uit het archiefonderzoek kan de conclusie worden getrokken dat aangeklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik jegens minderjarigen.

De Congregatie acht het misbruik jegens aangeklaagde zeer verwerpelijk, aangenomen dat het misbruik door aangeklaagde is gepleegd, en biedt daarvoor dan ook haar oprechte excuses aan. Indien de toenmalige leiding van de Congregatie heeft geweten of in alle redelijkheid had behoren te weten dat deze missstanden plaats vonden en dat de Congregatie mogelijk tekort is geschoten in het voorkomen van dit onrecht of verzuimd heeft hiertegen gepaste maatregelen te nemen, wil de Congregatie daarvoor eveneens haar oprechte excuses aanbieden. Dat er in het verleden nooit echt aandacht is geweest voor het leed van slachtoffers van seksueel misbruik spijt de Congregatie eveneens. Met de wetenschap van nu is men zich zeer bewust geworden van de enorme impact die misbruik van jonge kinderen op latere leeftijd heeft. De Congregatie wil dan ook de pijn en het leed dat klager is aangedaan erkennen.

4. De beoordeling

- 4.1 Van toepassing is de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder: de Procedure). Volgens artikel 2.1 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheids situatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan, dan wel seksueel geïnte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden, waardoor de geestelijke en/of lichamelijke integriteit wordt geschonden. Onder dwang kan onder meer begrepen worden: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage.
- 4.2 Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 2.1 van de Procedure.
- 4.3 Er zijn ongeveer 51 jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het tijdsverloop en het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager in zijn klacht heeft beschreven hebben plaatsgevonden. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Voorts heeft de Klachtencommissie kennisgenomen van de klacht met zaaknummer 2010-T222 waarin eveneens over soortgelijk seksueel misbruik door aangeklaagde wordt geklaagd. Verder komen uit het archiefonderzoek aanwijzingen naar voren van misdragingen door aangeklaagde richting minderjarigen die in onderling verband en samenhang bezien de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde ondersteunen.
- 4.3. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheids situatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van het misbruik 17 jaar oud. Aangeklaagde was de directe begeleider van zijn internaatgroep. Klager zag aangeklaagde na enige tijd letterlijk als een vaderfiguur. Een persoon die hij volledig vertrouwde.
- 4.4. Gelet op het feit aangeklaagde niet meer in leven is, kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. Provinciaal Overste [naam] heeft daartoe een eerste stap gedaan door ter zitting namens de Congregatie het leed te erkennen en oprecht spijt te betuigen.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Provinciaal Overste van de Congregatie de Fraters van Onze Lieve Vrouw van het Heilige Hart (Fraters van Utrecht) de klacht gegrond te verklaren en zich in te zetten voor (verdere) vermindering van het leed van klager.

Dit advies is vastgesteld op 13 april 2012 door mr. P.A.M. Hendriks, voorzitter, mr. F.A.A. Duynstee en drs. A.A.M. Oostveen, leden, bijgestaan door M.H.J. Materman, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 16:4 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie en aan klager verzonden.

Op grond van art. 18:1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 18:2 aan de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 18:3 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.